

Alle verhalen van de stad

Diner voor Harlinger veteranen bij 50-jarige herdenking van de Slag bij Waterloo 1815-1865

Door Jeanine Otten, beheerder stadsarchief Harlingen

Ter gelegenheid van de tweehonderdste verjaardag van de Slag bij Waterloo wordt in Waterloo van 18 tot en met 21 juni een groots spektakel opgevoerd met 5000 figuranten, 300 paarden en 100 stukken artilleriegeschut. In Amsterdam toont het Rijksmuseum tot en met 27 september in de tentoonstelling 'Ooggetuigen van Waterloo' unieke portretten van (veronderstelde) veteranen uit het leger van keizer Napoleon Bonaparte.

Helaas zijn tot nu toe nog geen foto's van Harlinger veteranen opgedoken. De fotografie bestond bij de 50-jarige herdenking van de Slag bij Waterloo in 1865 nog niet zo lang. Bij die herdenking waren er nog veertien Harlinger oud-strijders die hadden deelgenomen aan de bloedige veldslag. 1815-1865 werd groots gevierd in Nederland. Overal waren in juni 1865 feestelijkheden, maar het grootste feest werd van 26 juni tot en met 28 juni in Leiden gevierd.

De Harlinger Courant deed uitgebreid verslag van de feestelijkheden in Harlingen van 16 tot en met 19 juni 1865. Op 16 juni wapperde op veel gebouwen de nationale vlag, en vele inwoners van Harlingen droegen de vaderlandse- en oranje kleuren. Bij alle boekhandelaren was voor 25 cent per stuk een boekje verkrijgbaar getiteld 'De val van den Geweldige', met een kaartje van de Slag bij Waterloo, geschreven door J.F. Jansen, hoofdonderwijzer te Harlingen en uitgegeven door Hugo Suringar te Leeuwarden.

De volgende dag, 17 juni, was de verjaardag van de Koningin, Sophie van Württemberg, echtgenote van Koning Willem III. De schooljeugd trok in feestkleding en van oranje en nationale vlaggetjes voorzien uit de scholen en verzamelde zich op de Grote Bredeplaats. Na het zingen van toepasselijke liederen hielden ze een optocht langs de voornaamste straten en grachten waarna zij door burgemeester Sybrand Hingst getraakteerd werden op chocolade, koek en andere lekkernijen. De stad was versierd met honderden vlaggen en 's avonds verzamelde de massa zich op het Noordijs voor het huis van de burgemeester. 120 van de oudste leerlingen brachten daar met hun onderwijzers aan Sybrand Hingst een serenade.

18 juni was de gedenkdag van de Slag bij Waterloo. Het aantal vlaggen op schepen en gebouwen was nog groter dan op de vorige dag. Sommige huizen waren met groen versierd. In de kerken werd de overwinning bij Waterloo in verschillende kerken godsdienstig herdacht. De schutterij en het garnizoen hield een parade, waarbij de oud-strijders van 1813-1815 en de metalenkruisridders uitgenodigd waren. De troepen defileerden voor hun oude strijdmakkers, die daarna door het muziekkorps van de stedelijke schutterij naar het gebouw 'Harmonie' werden gebracht waar zij getraakteerd werden op enige verversingen. Om drie uur namen de veertien Harlinger Waterloo-strijders daar deel aan een maaltijd, hun aangeboden door het gemeentebestuur. J.D. de Bruin sprak een dankwoord namens de oud-strijders 1813-1815. Twee van hen waren ridder van de Militaire Willemsorde (de andere twaalf Harlinger veteranen - te weten S. de Boer, H. Huisman, J. Wiersma, J. Beuker, H. Oorthuis, H. Dijkstra, A. Hulkers, J. Burmans, J.C. Monsma, T. Schaafsma, S. Verwerda en T. Bakker - kregen nog op 12 september 1865 eretekenen ter nagedachtenis van aan de krijgsverrichtingen opgespeld). 's Middags vierden de visvrouwen op de vismarkt hun feest, zij werden door duizenden wandelaars af en aan bezocht, terwijl zij een paar malen een optocht door de stad hielden. Er waren ook andere optochten. Tot diep in de nacht was de bevolking op de been om de illuminatie te bekijken die hier en daar was aangericht en waaronder vooral het huis van de burgemeester opviel.

Ook op 19 juni duurde de feestelijke stemming nog voort. Overal wapperde de driekleur en de meeste lagere scholen waren gesloten. De leerlingen van de bijzondere school voor Christelijk onderwijs vierde die dag feest. Vanaf half tien werden zij in de kerk op gepaste wijze toegesproken door hun leraar. Daarna volgde een prijsuitdeling en een wandeling met vlaggen door de stad. De

leerlingen werden daarna feestelijk getrakteerd. Toch scheen de bevolking gedurende het verdere deel van de dag teleurgesteld en niet tevreden. Iedereen was nog in feestkleding en in vrolijke stemming op de been, maar nergens was iets te doen, nergens waren volksvermakelijkheden of openbare muzikuitvoeringen. Wel werd in sociëteit Concordia een concert gegeven voor de leden en voerden de leden van het stedelijk muziekkorps in hun repetitielokaal enige stukken uit, maar dit was niet voor het volk. Alleen op en bij de vismarkt hoorde men gejuich en gejubel, daar vierden de visvrouwen met elkaar feest, en zij deden dat op een gepaste en betamelijke wijze. Zo eindigde in Harlingen het feest van de 50-jarige herdenking van de Slag bij Waterloo.

Harlingen van het Zuiderhavenhoofd gezien, ca 1858-1860 getekend door Hermanus Siderius, gegraveerd door J. Poppel, uitgever G.B. van Goor te Gouda. (Collectie Hannemahuis)

Laatste wijziging: 4-6-2015